

Ngā Paerewa Pouako Paetahi: Aotearoa

E whakatūturu ana ngā paerewa nei i te rite tahi o te mana me ngā motika a te Māori me te Pākehā i raro i te Tiriti o Waitangi.

Ko te pouako paetahi e tomo ana ki ngā mahi whakaako, ka mārama pū ki te wāhi nui ki a ia e tutuki pai ai i ngā ākonga katoa tēnei mea te ako.

MŌHIOTANGA NGAIO

Paerewa 1: E mōhio ana te Pouako Paetahi he aha hei whakaako māna

- a) kua whai mōhiotanga marau e hāngai ana ki ngā ākonga me ngā wāhanga ako o tā rātau hōtaka
- e) kua whai mōhiotanga tikanga akoako e hāngai ana ki ngā ākonga me ngā wāhanga ako o tā rātau hōtaka
- h) kua whai mōhiotanga ki ērā o ngā marautanga o Aotearoa e hāngai ana
- i) kua whai mōhiotanga marau, mōhiotanga tikanga akoako hoki, hei tautoko i ngā ākonga kei te ako i te reo Ingarahi hei reo tuarua, kia puta pai ai rātau i te marautanga.

Paerewa 2: E mōhio ana te Pouako Paetahi ki te āhua o ngā ākonga me ā rātau huarahi ako

- a) kua whai mōhiotanga ki te whānuitanga o ngā ariā me ngā rangahau e hāngai ana mō te wāhi ki ngā tikanga akoako, te tipu o te tangata me te ako
- e) kua whai mōhiotanga ki te whānuitanga o ngā ariā, ngā mātāpono me ngā tikanga aromatawai, aromātai e hāngai ana
- h) kua mōhio me pēhea te whakapakari i ngā rautaki whakaaro hōhonu o ngā momo ākonga huhua
- i) kua mōhio me pēhea te kōwhiri i ngā kai o te marautanga e tika ana ki ngā ākonga me te horopaki ako.

Paerewa 3: E mōhio ana te Pouako Paetahi ki te wāhi ki te horopaki hei kawea i te whakaako me te ako

- a) kua mātau ki te pānga matatini o ngā āhuatanga whaiaro, pāpori, ahurea tērā ka pā mai ki ngā pouako me ngā ākonga
- e) kua whai mōhiotanga ki te reo Māori me ngā tikanga Māori e tika ai te kawea o ngā mahi i ngā horopaki kākano rua o Aotearoa
- h) kua mātau ki te āhua o te mātauranga i roto i ngā horopaki kākano rua, kākano tini, pāpori, tōrangapū, ohanga, kōrero nehe o Aotearoa.

MAHI NGAIO

Paerewa 4: Whakamahi ai te Pouako Paetahi i te mōhiotanga ngaio ki te āta whakarite i te akomanga hei taiao haumarua, kia tino pai anō hoki te whakaako me te ako

- a) ka nanao atu i ngā mōhiotanga marautanga me ngā mōhiotanga tikanga akoako, ka kuhu atu ki ā rātau mahi māherehere, whakaako, aromātai hoki
- e) ka whakamahi, ka whakaraupapa i ngā momo wheako hei ārahi, hei whakaū i te tutukinga pai o ngā mahi ako a ngā ākonga
- h) ka hāpai i ngā whāinga tiketike mō ngā ākonga katoa, ka arotahi ki te ako, ka hāpai anō i te kanorautanga
- i) ka whakaatu i tōna matatau ki te kōrero, tuhituhi hoki (reo Māori, reo Ingarahi rānei), ki ngā mahi tātai, me te hangarau pārongo e hāngai ana ki tōna tūnga
- k) ka whakamahi tika i te reo Māori me ngā tikanga-ā-iwi i roto i ā rātau mahi
- m) ka whakaatu i tōna whakapau kaha ki te whakaū, ki te whakakaha ake i te noho haumarua ā-tinana, ā-wairua o ngā ākonga katoa.

Paerewa 5: Whakamahi ai te Pouako Paetahi i ngā taunakitanga hei hāpai i te ako

- a) ka āta wherawhera, ka arohaehae i ngā taunakitanga hei huritao, hei whakapai ake anō hoki i ā rātau ake mahi
- e) ka whakakao, ka tātari, ka whakamahi i ngā mōhiotanga aromatawai hei whakapai ake i te ako, hei taki hoki i ngā mahere
- h) ka mōhio me pēhea te tuku tika i te mōhiotanga aromatawai ki ngā ākonga, ki ō rātau mātua/kaitiaki, me ngā pouako o te kura.

UARA NGAIO, HONONGA NGAIO

Paerewa 6: Whakawhanaunga ai te Pouako Paetahi ki ngā ākonga me ngā tāngata o roto i ngā rōpū ako

- a) kua kite i te pānga o ngā uara me ngā whakapono ki ngā ākonga me tā rātau ako
- e) kua mōhio me pēhea te mahi tahi me ngā hoamahi, ngā mātua/kaitiaki, ngā whānau me ngā hapori
- h) ka whai kia torokaha ngā hono ki ngā ākonga
- i) ka whakarite i ngā whakaakoranga kia ngākaunui mai ai ngā momo ākonga katoa
- k) ka kitea i roto i āna mahi te whakaaro nui ki te reo Māori me ngā tikanga-ā-iwi.

Paerewa 7: E ngākaunui ana, e pūmau ana te Pouako Paetahi ki te mahi whakaako

- a) ka hāpai i Ngā Tikanga Matatika o Te Pouherenga Kaiako o Aotearoa
- e) kua mōhio ki ngā kawenga taha matatika, taha ngaio, taha ture kei runga i te pouako
- h) ka mahi tahi ki ērā atu tāngata he kawenga kei runga i ā rātau mō te ako me te noho ora o ngā ākonga
- i) e taea ana e ia te whakapuaki, te taunaki hoki ōna ake whakaaro e pā ana ki te whakaako me te ako.

